

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça de Catequina de Thomàs, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon: (971) 72 07 63.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
 PRESIDENT: Rafael Mansanet.
 EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Oriol Castanyas.

SUBDIRECTOR: Miquel Alberola.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Jordi Sebastià (Cap de redacció), Ismael L. Belda, Ignasi Pellicer, Lola Carrasco.

REDACCIÓ BARCELONA: Assumpció Maresma (Cap de redacció), 01 Eduard Company, Xavier Duran, Oriol Malló, Pere Martí, Sílvia Monfort, Eduard Voltas i Mercè Montoliu.

REDACCIÓ MALLORCA: Miquel Payeras.
 CORRESPONSALS: M.C. Grau (Andorra), Cinta Bellmunt (Tarragona), P. Alberola (Alacant), Xevi Planas (Girona), Univera Bertrana (Perpinyà), Judith Casaprima (Lleida), Antoni Albalat (Castelló).
 FOTÒGRAFS: Joan Celià, Rafa Gil, Jordi Morera.

IL·LUSTRADORS: Salva Llosà, Sento.
 RÚBRIQUES: Jordi Balló, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Joan F. Mira, J.J. Pérez Benlloch, Josep M. Sanmartí.
 COL·LABORADORS: Andreu Alfaro, Adolf Beltran, Francesc Bueno, Joan A. Benach, Francesc Caballero, Carles Capdevila, Antoni Castel, Jaume Comellas, Santiago Cucurella, Martí Domínguez, Llibert Ferri, Vicent Franch, Carles Gàmez, Manuel García, J.L. Guarnier, Juan M. Jativa, Enric A. Llobregat, Josep M. Lloró, J.V. Marqués, Josep Morell, Sergi Pàmies, Josep M. Pasqual, Vicent Peral, Toni Picazo, Eva Piquer, Miquel Porta Perales, Modest Prats, Pilar Rahola, Antoni Reig, Màrius Serra, Josep Lluís Sira, Lluç Soler, Marc Soler, Ferran Torrent, X.R. Trigo, Lourdes Toledo, Daniel Hermsilla.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Jordi Enguix (Cap de publicitat), Pole Position (Catalunya) (93) 302 26 61. Fax: (93) 317 83 45. Oh-Fek, Comunicació i Marketing (València i Balears) (96) 369 66 01

SUBSCRIPCIONS: Begonya Pardo.

PRODUCCIÓ: Francesc Selles i Josep Agustí (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Faust Ripoll (Edició), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY: Enric Satué.

FOTOMECÀNICA: Garbí Casa Editorial SA, Añón, Selecrom.

IMPRESSIÓ: Gràfiques Morvedre.

DIPÒSIT LEGAL: V.853-1984

Sol·licitat control d'OJD

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

De Croàcia al Kurdistan

De les costes de l'Adriàtic fins l'orient d'Anatòlia, s'ha dibuixat un arc de mort i de paus impossibles. Una cadena de conflictes anomenats locals o regionals, però que tots sumats afecten el present i el futur, la vida i la mort, de dotzenes de milions de persones. Tots són conflictes d'origen molt antic, i tots són molt mals de resoldre, perquè tots comparteixen una mateixa oposició de principis: el de la gent contra el de la terra, el dels estats contra el dels pobles. Són idees difícilment conciliables, sobretot quan la conciliació no forma part de les tradicions i dels models vigents.

El president, el parlament i l'opinió pública de Sèrbia mantenen de manera intransigent un principi irreal: és territori serbi, i per tant ha de pertànyer a Sèrbia, tot aquell espai on viu població sèrbia (el mateix principi, evidentment, no l'aplicaran mai als albanesos de Kosovo). Per a Croàcia, és territori croat inalineable tot aquell que està dins les seues fronteres actuals. Deixant de banda les atrocitats d'una banda i altra, i deixant de banda la inqüestionable responsabilitat del xovinisme "gran serbi", la realitat és que tampoc els croats estan diposats a cap forma de compromís. Només una intervenció exterior –dels organismes europeus– forta, decidida i eficaç, podria evitar una catàstrofe. I el conflicte, amb les mateixes perspectives sagnants, pot repetir-se a Bòsnia, a Macedònia i a Kosovo. Quan l'obcecació pels principis "sagrats" és l'única norma, la vida de la gent no compta res.

L'obcecació pels principis ha estat també la norma a Xipre, i una absurda frontera imposada per les velles pretensions hel·lèniques i per la presència militar turca manté l'illa dividida en dues meitats hostils. Al Líban, la precària pau s'ha aconseguit reduint a ruïnes el país i imposant progressivament el domini de la facció més poderosa, és a dir de la Síria de Hafiz el-Assad. A Israel, tota conciliació d'antagonismes sembla condemnada a esperar indefinidament. Els viatges incessants del secretari

d'estat Baker només han aconseguit un principi d'acord... segons els quals totes les parts s'asseuran a una taula només per constatar que l'acord és impossible. L'OAP i el govern d'Israel ja han anunciat posicions d'entrada radicalment inacceptables per al contrari. I si la guerra del Golf sembla que va salvar un principi essencial –un estat no pot annexionar-se impunement un altre–, n'ha deixat enlaire uns altres, com ara el dret de les minories ètniques o religioses, kurds i xites, a no ser massacrades amb la mateixa impunitat.

La perpètua desgràcia del poble kurd –coneguda i alhora ignorada– és potser, en aquest arc de conflictes, el cas més gros, més penós i amb més negres perspectives. Vint milions de persones, un poble antic i d'inqüestionable identitat nacional, està condemnat a la negació permanent de qualsevol dret elemental, a la repressió, la divisió i a la mort. Si en un moment els vencedors de la guerra del Golf van protegir el kurds de l'Iraq, la protecció ha durat ben poc. I quan l'agressió, la destrucció i la mort arriben de mans de l'aliat turc, tota idea de protecció s'esvaeix. Per al govern turc, els kurds no existeixen –i per tant no poden tenir cap mena de dret, ni el d'aprendre el propi idioma–. En conseqüència, per als americans i els europeus, tampoc no hi ha poble kurd que calga protegir contra els turcs. Es així de cínic tot. I és així de brutal la política dels interessos estratègics, de les aliances entre estats, del poder constituït, de la sacralitat de les fronteres. Quan aquests són els únics principis *reals*, només queda esperar més dissort per a les seues víctimes.

